

Sygn. akt I ACa 776/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Merchel (spr.)
Sędziowie:	SA Mirosław Ożóg SO del. Ewa Tomaszewska
Protokolant:	stażysta Arleta Żuk

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2013 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Fabryki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...) K. C., W. (...) spółce jawnej w O.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 13 lutego 2012 r. sygn. akt IX GC 601/10

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 776/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo (...) Fabryki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. o nakazanie pozwanemu (...) K. C., H. (...) spółce jawnej w O. złożenia oświadczenia woli następującej treści: „w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy przedwstępnej sprzedaży zawartej w G. w dniu 4 lutego 2009 r. Spółka (...). C., H. (...) Spółka Jawna z siedzibą w O. zobowiązuje się nabyć od Spółki (...) Fabryka (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. pojazd specjalny - pompę do mieszanki betonowej typ (...) - (...) na podwoziu samochodowym V. (...) - za cenę 1.300.000,00 zł, z czego 285.012,65 zł tytułem zaliczki Kupujący zapłacił dotychczas Sprzedającemu, zapłacić cenę i przedmiot sprzedaży odebrać". Strona powodowa została też obciążona kosztami postępowania.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

4 lutego 2009 roku strony zawarły umowę przedwstępną sprzedaży pojazdu specjalnego - pompy do mieszanki betonowej, szczegółowo określonej w § 2 umowy. Termin wykonania, dostarczenia i odbioru przedmiotu umowy przyrzeczonej strony określiły na 31 maja 2009 roku. Pozwana, jako kupująca, wyraziła zgodę na przesunięcie przez powódkę-sprzedającą terminu sprzedaży i odbioru pompy do dnia 30.11.2009r, w przypadku możliwości sprzedaży tej pompy innemu kupującemu w terminie do 31.05.2009 r.

Obie strony miały świadomość, że pozwana dokona zakupu pompy przy pomocy dotacji ze środków unijnych.

W dniu 9 listopada 2009 roku powódka sporządziła porozumienie w sprawie zmiany umowy przedwstępnej sprzedaży, którego pozwana wprawdzie nie podpisała, ale wykonywała je i uważała je za zawarte. W porozumieniu zmieniono cenę, terminy wpłaty zaliczek, których pozwany dochował, oraz postanowiono, że termin wydania pompy zostanie uzgodniony odrębnym porozumieniem do dnia 25 listopada 2009 roku. Owego odrębnego porozumienia, określającego termin wydania pompy nie zawarto.

Pismem z 9 grudnia 2009 roku „w związku z końcowym etapem realizacji wniosku o dofinansowanie w ramach dotacji unijnych” pozwana zwróciła się do powódki o fakturę sprzedaży, dokumenty rejestracyjne samochodu, tj. dowód rejestracyjny wystawiony na firmę (...) w G., książkę pojazdu, homologację na w/w pojazd. Dokumenty te były niezbędne do zarejestrowania na pozwaną firmę pojazdu oraz dokonania ubezpieczenia OC i AC wraz z cesją na rzecz banku. Pozwana podkreśliła, że było to warunkiem przystąpienia do realizacji tej inwestycji. W odpowiedzi na powyższe pismo powódka w piśmie z 10 grudnia stwierdziła, że: „Oczekiwanie Panów co do dokumentów, które mają być przez nas Panom przedstawione wskazuje wyraźnie na to, iż oczekujecie Panowie przeniesienia własności pompy przed dokonaniem zapłaty ceny.” Ponadto wyjaśniła, że: „zgodnie z przyjętą w obrocie praktyką maszyny budowlane produkowane przez nas na magazyn podlegają refinansowaniu w ramach leasingu finansowego leasingu zwrotnego.”

W piśmie z 15 grudnia 2009 roku strona pozwana poinformowała powódkę, że nie może przystąpić do zakupu pompy do betonu z uwagi na nieprzedstawienie przez powódkę dokumentów niezbędnych do dokonania tej transakcji. Wniosła też o zwrot wpłaconych zaliczek w kwocie 285.012,65 złotych. Pismem z 17 grudnia 2009 roku powódka wezwała pozwaną do zawarcia umowy sprzedaży samojezdnej pompy do betonu. Gotowość do zawarcia przedmiotowej umowy winna być zadeklarowana w nieprzekraczalnym terminie do dnia 8 stycznia 2010 roku, zaś sama umowa winna zostać zawarta do dnia 15 stycznia 2010 roku.

W piśmie z 1 lutego 2010 roku powódka zażądała od pozwanej „zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży”. Gotowość do zawarcia przedmiotowej umowy winna być zadeklarowana w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 lutego 2010 roku, zaś sama umowa winna zostać zawarta do dnia 28 lutego 2010 roku.

W odpowiedzi na powyższe pismo pełnomocnik pozwanej oświadczył, że nie przystąpi ona do zawarcia umowy kupna sprzedaży pompy do betonu, przyrzeczonej umową przedwstępną z 4 lutego 2009 r., od której niniejszym odstąpił. Stwierdził, że zawarcie właściwej umowy kupna - sprzedaży nie jest możliwe, jako że własność rzeczy stanowiącej przedmiot sprzedaży w dalszym ciągu nie należy do sprzedającego, tj. (...) Fabryki (...) spółki z o.o. w G..

Pismem z 17 lutego 2010 roku Urząd Marszałkowski Województwa (...) poinformował pozwaną, że nie wyraża zgody na dalsze przesunięcie terminów wykorzystania środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...).

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o przedłożone dokumenty, których treść i autentyczność nie była przez strony kwestionowana. Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł także na zeznaniach stron w takim zakresie, w jakim były spójne, logiczne i nie pozostawały w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym i wzajemnie się uzupełniały.

Na podstawie takich ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Strony łączyła zawarta w dniu 4 lutego 2009 roku przedwstępna umowa sprzedaży pojazdu specjalnego. Stosownie do treści art. 546 § 1 kc sprzedawca obowiązany jest udzielić kupującemu potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących rzeczy sprzedanej. (...) tych, co zrozumiałe, powinien udzielić przed zawarciem umowy. Mogą one bowiem mieć zasadniczy wpływ na podjęcie decyzji co do zawarcia umowy sprzedaży.

Powódka zawierając z pozwaną umowę przedwstępną nie poinformowała pozwanej, że nie jest właścicielem pojazdu, na którym ma zostać zamontowana pompa oraz, że z właścicielem tej części pojazdu specjalnego łączy ją umowa leasingu. Zdaniem sądu I instancji to w jaki sposób powódka finansuje produkowane przez nią maszyny jest jej wyborem i jej sposobem prowadzenia działalności gospodarczej. Pozwana dopiero w piśmie z 10 grudnia 2009 roku została poinformowana, że powódka nie jest właścicielką sprzedawanej pompy do betonu.

Przyjął sąd, że w materiale dowodowym poza głośnym twierdzeniem prezesa zarządu powódki, jak i pełnomocnika, nic nie potwierdzało twierzeń powódki o wiedzy pozwanej na temat leasingu.

Zdaniem sądu I instancji pozwana wykonała wszystkie postanowienia umowy przedwstępnej i późniejszego porozumienia: zaangażowała swoje środki, wpłacając w terminie zaliczki, podejmowała starania w celu uzyskania dotacji i kredytu. Jedyną przeszkodą do uzyskania dofinansowania i tym samym sfinalizowania transakcji było otrzymanie od powódki określonych dokumentów. Co istotne pozwana nie domagała się przeniesienia na nią posiadania, co sobie wyimaginowała powódka, lecz tylko dostarczenia kilku dokumentów. Powódka z siebie tylko wiadomych powodów odmówiła wydania tych dokumentów, mając świadomość, że pozwana zamierzała kupić od niej sprzęt korzystając z dotacji i kredytu (§ 6 ust. 1 umowy przedwstępnej). Odmowa wydania dokumentów uniemożliwiła otrzymanie powyższej dotacji. Uznał sąd I instancji, że do zawarcia umowy przyrzeczonej nie doszło z przyczyn leżących po stronie powódki. Skoro bowiem powódka wyznaczyła pozwanej termin do zawarcia umowy sprzedaży do dnia 15 stycznia 2010 r. (pismem z 17 grudnia 2009r.), to powinna była na 5 dni przed tym terminem dostarczyć jej „wszelkie niezbędne dokumenty w celu umożliwienia rejestracji i ubezpieczenia urządzenia” (§ 10 ust. 3 umowy), czego nie uczyniła. Powinna też dokonać zgłoszenia odbioru rzeczy sprzedawanej zgodnie z § 5 ust. 1 umowy, czego również nie wykonała. Nie spełniła zatem swych obowiązków umownych.

Powódka przeciwstawia zapisom umownym, tj. obowiązkowi wydania przez nią wszelkich niezbędnych dokumentów umożliwiających rejestrację i ubezpieczenie urządzenia, rzekomy, w żaden sposób nieudowodniony zwyczaj, zgodnie z którym rejestracja pompy, czyli zmiana właściciela następuje po uregulowaniu faktury sprzedaży.

Wiążąc niewykonanie umowy z występującym w art. 390 § 1 kc pojęciem „uchylania się” od zawarcia umowy przyrzeczonej uznał sąd I instancji, że strona, która uchyla się od zawarcia umowy przyrzeczonej nie może dochodzić jej zawarcia, niezależnie od tego, kiedy druga strona odstąpiła od umowy.

Mając to na uwadze (uchylanie się przez powódkę od wykonania jej obowiązków umownych, co w efekcie doprowadziło do pozbawienia sensu ekonomicznego kontraktu po stronie pozwanej na skutek utraty możliwości uzyskania kredytu bankowego i dotacji unijnej) sąd powództwo oddalił, a kosztami postępowania obciążył stronę powodową stosownie do wyniku postępowania.

Apelację od tego orzeczenia złożyła powódka zaskarżając powyższy wyrok w całości. Powyższemu wyrokowi apelująca zarzucała :

1. niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 546 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że przepis ten będzie miał zastosowanie w niniejszej sprawie pomimo, iż do zawarcia umowy sprzedaży, a tym bardziej do wydania przedmiotu umowy nie doszło;
2. niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 390 § 1 k.c. w zw. art. 56 k.c. polegające na nieprawidłowym ustaleniu zakresu obowiązków stron umowy przedwstępnej w świetle istoty i celu takiej umowy, skutkujące przyjęciem, że to powód naruszył obowiązki umowne;

3. niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 390 § 1 k.c. w zw. art. 56 k.c. w zw. art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie, że na podstawie umowy przedwstępnej pozwany może żądać wykonania obowiązków wynikających z niezawartej jeszcze umowy przyrzeczonej;

4. niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 389 § 1 k.c. w zw. art. 233 k.p.c. polegające na nieprawidłowym ustaleniu, że to powód uchylał się od zawarcia umowy przedwstępnej i to z przyczyn leżących po jego stronie nie doszło do zawarcia umowy przyrzeczonej;

5. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności art. 233 k.p.c., polegające na nierozpoznaniu istoty sprawy poprzez rozstrzygnięcie sprawy i ustalenie zakresu obowiązków stron w oparciu o postanowienia umowy przyrzeczonej, która między stronami nie została zawarta;

6. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności art. 233 k.p.c., polegające na przyjęciu, że wyznaczenie terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej jest równoznaczne z ustaleniem terminu odbioru przedmiotu tej umowy.

Wskazując na powyższe apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa w postępowaniu odwoławczym.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Najdalej idącym zarzutem był zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Zarzut ten w niniejszej sprawie był niezasadny. Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., polega na pominięciu przez sąd pierwszej instancji podstawy roszczenia, tj. przesłanek stanowiących o jego istnieniu. Do sytuacji takiej dojdzie przykładowo, jeżeli sąd a quo nie wniknął w ogóle w całokształt okoliczności sprawy, gdyż pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie zagadnienia legitymacji procesowej jednej ze stron, przedawnienia, prekluzji, w konsekwencji czego zaniechał ustosunkowania się (zbadania i wyjaśnienia) merytorycznych zarzutów strony pozwanej. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodziła. Apelant stawiając taki zarzut odwoływał się rozstrzygnięcia sprawy przez sąd I instancji i ustalenia zakresu obowiązków stron w oparciu o postanowienia umowy przyrzeczonej, która między stronami nie została zawarta. W takiej sytuacji nie można mówić o nie rozpoznaniu istoty sprawy, a co najwyżej o wadliwej podstawie faktycznej, co i tak nie miało miejsca, o czym dalej.

Niezasadny był zarzut naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, polegające na przyjęciu, że wyznaczenie terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej jest równoznaczne z ustaleniem terminu odbioru przedmiotu tej umowy. Przede wszystkim wskazać należy, że zarzut tak sformułowany był zbyt daleko idący do ustaleń jakich dokonał sąd I instancji. Z ustaleń sądu I instancji wynikało, że „Skoro bowiem powódka wyznaczyła pozwaną termin do zawarcia umowy sprzedaży do dnia 15 stycznia 2010 r. [...] to powinna była na 5 dni przed tym terminem dostarczyć jej „wszelkie niezbędne dokumenty w celu umożliwienia rejestracji i ubezpieczenia urządzenia (§ 10 ust. 3 umowy), czego nie uczyniła. Powinna też dokonać zgłoszenia odbioru zgodnie z § 5 ust. 1 umowy, czego również nie wykonała” (s. 5 uzasadnienia). W tym stanie sprawy nie można przyjąć, że błędnie przyjął sąd I instancji, że z wezwaniem do wykonania umowy przyrzeczonej (sprzedaży) łączył ustalenie terminu odbioru przedmiotu umowy i że sąd I instancji nie wziął do uwage, że są to dwa odrębne stosunki zobowiązaniowe, w oparciu o które stronom przysługują różne prawa i obowiązki. Apelujący wadliwie odczytuje tu stanowisko sądu I instancji, który wskazywał, że powódka mogła wyznaczyć pozwaną termin do zawarcia umowy sprzedaży, po tym jak przed tym terminem (5 dni)

dostarczyła pozwanej „wszelkie niezbędne dokumenty w celu umożliwienia rejestracji i ubezpieczenia urządzenia”, a skoro to nie nastąpiło to nie spełniła swych obowiązków umownych.

Zdaniem sądu II instancji, istotne są w sprawie zarzuty z pkt 2 i 3 zarzutów apelacji odnoszące się do naruszenia art. 390 § 1 k.c. w zw. z art. 56 k.c. polegające na nieprawidłowym ustaleniu zakresu obowiązków stron umowy przedwstępnej w świetle istoty i celu i przyjęcie, że na podstawie umowy przedwstępnej pozwany może żądać wykonania obowiązków wynikających z niezawartej jeszcze umowy przyrzeczonej.

Rozważania na ten temat należy poprzedzić uwagami o charakterze ogólnym. Zasadność żądania nakazania złożenia oświadczenia woli co do przeniesienia własności rzeczy (art. 1047 k.p.c. w zw. z art. 64 k.c.) zależy od istnienia materialnoprawnych przesłanek określających obowiązek przeniesienia własności. Nie ma innych konstrukcji prawnych, jak tylko koncepcja umowy przedwstępnej przeniesienia własności oraz koncepcja umowy o przeniesienie własności ze skutkiem zobowiązującym, w ramach których można by skutecznie wskazywać na materialnoprawną podstawę zobowiązania umownego, z którego wywodzi się roszczenie o nakazanie złożenia oświadczenia woli co do przeniesienia własności.

Jeżeli źródłem roszczenia ma być umowa, musi ona zawierać skonkretyzowane co do osoby i treści zobowiązanie do przeniesienia własności i wyrażać się w formie zastrzeżonej dla ważności zobowiązania, względnie wymaganej dla powstania roszczenia.

Zasadnie apelujący zarzucał niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego - art. 546 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że przepis ten będzie miał zastosowanie w niniejszej sprawie. Jednakże sam fakt zasadności zarzutu nie powodowało, że apelacja była zasadna.

Należy przyjąć odmiennie niż sąd I instancji, że źródłem roszczenia o przeniesienie własności była umowa przedwstępna, zawarta w formie przewidzianej dla ważności umowy przyrzeczonej, przez którą strony zobowiązały się do zawarcia umowy przenoszącej własność (art. 389 w zw. z art. 390 § 2 w zw. z art. 155 § 2 k.c.). Przy czym z art. 155 § 2 k.c. wynika jednak, że nie ma skutku rozporządzającego sama umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy ruchomych oznaczonych tylko co do gatunku, gdyż w tych wypadkach potrzebne jest ponadto przeniesienie posiadania (por. A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne, 2001, s. 267). O tym, czy dana rzecz ruchoma w konkretnym stosunku prawnym należy do rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku czy co do tożsamości, decyduje charakter rzeczy lub sposób określenia rzeczy w umowie. W rozpoznawanej sprawie strony w umowie postanowiły, że taki charakter będzie mieć rzecz będąca przedmiotem umowy (vide § 4 pkt 3 umowy – k.11 akt).

Wobec wyrażonego w art. 390 § 2 i 3 k.c. określenia, że roszczenie o zawarcie umowy przyrzeczonej przysługuje, gdy umowa przedwstępna czyni zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej oraz może być dochodzone w ciągu roku od dnia, w którym umowa przyrzeczona miała być zawarta zbędne było rozważanie, czy po upływie terminu oznaczonego w umowie przedwstępnej strony pozostawały związane zobowiązaniem co do zawarcia umowy przyrzeczonej. Bez względu na wynik tych rozważań w rozpoznawanej sprawie, z uwagi na spełnienie ww. przesłanek z art. 390 § 2 i 3 k.c., powstanie roszczenie powoda nie mogło być poddawane w wątpliwość.

W istocie natomiast brak było też podstaw do przyjęcia, że umowa przedwstępna wygasła. O wygaśnięciu umowy, a ściślej - o wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy, można mówić tylko wówczas gdy zobowiązanie zostało wykonane zgodnie z treścią i celem umowy (art. 354 § 1 k.c.) lub w razie następczej niemożliwości świadczenia na skutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 § 1 k.c., art. 495 k.c.), względnie w konkretnych przypadkach, gdy ustawa taki skutek przewiduje. Upływ terminu określonego w umowie przedwstępnej na zawarcie umowy przyrzeczonej nie stanowi żadnej z ww. okoliczności.

Zobowiązanie do zawarcia umowy przyrzeczonej powstaje w momencie zawarcia umowy przedwstępnej i wiąże strony tak długo, jak długo strony nie rozwiążą umowy przedwstępnej lub od niej nie odstąpią lub świadczenia z niej wynikające nie zostaną spełnione albo okażą się niemożliwe do spełnienia. Oznaczenie terminu zawarcia umowy przyrzeczonej ma, w świetle obowiązującego stanu prawnego, takie znaczenie, że stanowi jedną z niezbędnych

przesłanek umowy przedwstępnej oraz określa moment wymagalności roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej oraz początek rocznego terminu przedawnienia tego roszczenia. Należy uznać, że właśnie dlatego można dochodzić wykonania zobowiązania z umowy przedwstępnej, że mimo upływu terminu do jego wykonania nadal wiąże on strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2000 r., II CKN 707/98 - OSP 2000, nr 10, poz. 147).

Istotą umowy przedwstępnej jest zobowiązanie się jednej strony lub obydwu do zawarcia w przyszłości oznaczonej umowy. Jeżeli zobowiązane są obie strony, to świadczenie każdej z nich polega na złożeniu odpowiedniego oświadczenia woli stanowiącego składnik umowy przyrzeczonej. Umowa przedwstępna dwustronnie zobowiązująca nie jest umową wzajemną, ponieważ strony nie zobowiązują się w taki sposób, żeby świadczenie jednej z nich miało być odpowiednikiem świadczenia drugiej (art. 487 § 2 k.c.). W związku z tym do świadczeń będących przedmiotem zobowiązania z umowy przedwstępnej nie mają zastosowania przepisy o jednoczesności świadczeń względnie ich wzajemnej zależności (art. 488-495 k.c.). Jednakże w celu osiągnięcia wspólnego celu jakim jest zawarcie umowy przyrzeczonej wymagane jest współdziałanie stron, polegające na wyrażeniu wobec siebie gotowości zawarcia tej umowy. W tym zakresie strony są wobec siebie wzajemnie uprawnione i zobowiązane w tym sensie, że każda z nich może wezwać drugą stronę do wykazania woli zawarcia umowy ostatecznej i może uzależnić swoje zachowanie od postawy drugiej strony, ale jednocześnie każda z nich ma obowiązek zawarcia umowy przyrzeczonej niezależnie od tego, czy druga strona skorzystała z uprawnienia do wystosowania wezwania. W razie sporu strona powodowa powinna wykazać, że pozwany nie przejawiał woli przystąpienia do zawarcia umowy przyrzeczonej, natomiast rzeczą strony pozwanej jest udowodnienie, że była gotowa zawrzeć umowę i wyraziła taką wolę wobec powoda, względnie, że nie wyrażenie gotowości zawarcia umowy było następstwem okoliczności, za które nie odpowiada.

Należy wskazać, że w rozpoznawanej sprawie to strona pozwana zainicjowała kwestie wykonania umowy po upływie terminu w jakim miało do tego dojść, kierując do pozwanej pismo z 9 grudnia 2009 r. Było jednak w sprawie też bezsporne, że w terminach oznaczonych w wezwaniach do wykonania umowy przedwstępnej pozwana nie wyraziła wobec powódki gotowości zawarcia umowy, ani w inny sposób nie przejawiała woli zawarcia umowy ostatecznej. Uprawnione było więc twierdzenie powódki, że pozwana uchylała się od zawarcia umowy przyrzeczonej i że w tej sytuacji po stronie powódki powstało roszczenie o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli mającego stanowić składnik umowy ostatecznej. Ocenie sądu podlegała jednak też kwestia, czy uchylanie się pozwanej było następstwem okoliczności, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności. Przepisy art. 390 § 1 i 2 k.c. nie stwarzają własnych przesłanek odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania, a jedynie określają rozmiar odszkodowania (§ 1) oraz szczególny rodzaj roszczenia (§ 2). Należy więc przyjąć, że odpowiedzialność dłużnika z umowy przedwstępnej kształtuje się według ogólnych zasad odpowiedzialności kontraktowej, w świetle których wierzyciel może dochodzić przysługujących mu roszczeń z uwagi na sam fakt niewykonania przez dłużnika zobowiązania natomiast dłużnik może powoływać się na zarzut, że niewykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności.

Zdaniem sądu II instancji strony stosunku zobowiązaniowego mogą tak go ukształtować, że określą kolejność spełnienia swoich świadczeń oraz ich przedmiot, też w umowie przedwstępnej.

Strona pozwana podnosiła dwie okoliczności, że sama umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy ruchomych oznaczonych tylko co do gatunku, nie przenosi własności, gdyż w tych wypadkach potrzebne jest ponadto przeniesienie posiadania, a do tego nie doszło, oraz że to przeniesienie posiadania powinno być poprzedzone uprzednim wydaniem pozwanej dokumentów dotyczących przedmiotu umowy (powinna była na 5 dni przed terminem wydania dostarczyć jej wszelkie niezbędne dokumenty w celu umożliwienia rejestracji i ubezpieczenia urzędzenia (§ 10 ust. 3 umowy), czego nie uczyniła; powinna też dokonać zgłoszenia odbioru zgodnie z § 5 ust. 1 umowy, czego również nie wykonała). Zdaniem sądu II instancji niewykonanie tych postanowień umownych nie było sporne. Ostania okoliczność została nawet wprost przyznana przez pozwaną - „Nie zgłaszałem maszyny do odbioru przez pozwanego.” (k.114 akt).

W tym kontekście oceniając kwestię uchylania się pozwanej od wykonania swego zobowiązania uznać należało, że było następstwem okoliczności, za które pozwana nie ponosiła odpowiedzialności. A więc jej zarzuty były zasadne, tym

samym uznał sąd II instancji niezasadność apelacji co do zarzutu z pkt 4 (niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 389 § 1 k.c. w zw. art. 233 k.p.c.) i dokonanie nieprawidłowego ustalenia przez sąd I instancji, że to powód uchylał się od zawarcia umowy przedwstępnej i to z przyczyn leżących po jego stronie nie doszło do zawarcia umowy przyrzeczonej.

Reasumując, z tych przyczyn apelacja powódki została uznana za niezasadną i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I wyroku) W pkt II wyroku sąd odwoławczy zasądził od powódki na rzecz pozwanej koszty postępowania na które składał zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).